

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

53-1

BRNO 2012

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 53
Volume 53

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Alice Del Maschio

Software
Software

Adobe InDesign CS5

Fotografie na obálce
Cover Photography

Prusiek, lok. 25. Hrob č. 22, zlato (viz obr. 6. na str. 78)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2012
Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neinpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2012 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 2. Držovice. Pohřeb psa v sídlištním objektu 512 (jordanovská kultura).

Abb. 2. Držovice. Hundbegräbnis in der Siedlungsgrube 512 (Jordanów Kultur).

Sedm desítek prozkoumaných objektů poskytlo doklady o osídlení místa od staršího neolitu (kultura s lineární keramikou) přes eneolit (jordanovská kultura - obr. 2, kultura nálevkovitých pohárů, kultura zvoncovitých pohárů), dobu bronzovou (mohylová a lužická kultura) až do starší doby železné (platěnická kultura). Za zcela mimořádnou záležitost je možné považovat kostrový hrob baalberské fáze kultury nálevkovitých pohárů (obr. 3), který je, pomíne-li hroby uvedené fáze KNP z vrchu Kosíře, prvním regulérním baalberským hrobem z území Moravy. Antropologický materiál objevený v zásypech mladších objektů dovoluje uvažovat o tom, že zmíněný hrob byl součástí menšího pohřebiště KNP. Není od věci připomenout, že sídlištní objekty ze stejného období byl odkryty NEKR v roce 1998.

Miroslav Šmíd

Obr. 3. Držovice. Hrob baalberské fáze kultury nálevkovitých pohárů.

Abb. 3. Držovice. Skelettgrab der Trichterbecherkultur.

Resumé

Držovice (Kataster Držovice na Moravě, Bez. Prostějov). „Dily odvahovični“. Jordanów-, Trichterbecher- und Glockenbecherkultur (Siedlung). TRB (Grab). Rettungsgrabung.

DŘEVOHOSTICE (OKR. PŘEROV)

„Dřevohostický les“. Mohylové pohřebiště. KZP. Zjišťovací výzkum.

Na eneolitický mohylník v Dřevohostickém lese se soustřeďují výzkumné aktivity týmu složeného z pracovníků Katedry archeologie FF ZČU v Plzni, Archeologického centra Olomouc a Katedry historie FF UP v Olomouci v rámci projektu ESF OP VK „Partnerství ve výzkumu a prezentaci archeologického kulturního dědictví“ (reg.č. CZ.1.07/2.4.00/17.0056). Jedná se o tříletý výzkum mohylového pohřebiště pomocí nejmodernějších metod a využitím mezioborové spolupráce archeologie, geofyziky, geologie, archeobotaniky, palynologie, pedologie a dalších oborů. Lokalita je vymezena souřadnicemi S-JTSK: (X) 1139110; (Y) 523310.

Cílem projektu je poznání procesu budování a následného využívání mohyl a mohylových pohřebišť v závěru eneolitu. K hlavním otázkám projektu patří, zda pozdněeneolitické mohyly byly budovány jednorázově jako pohřební monumenty jednotlivců nebo zda se jedná o postupně navyšované a rozšiřované konstrukce pro kolektivní pohřbívání rodin či komunit. Kromě toho je cílem výzkumu i poznání využití prostoru mezi mohylami, a to jak k pohřebním účelům, tak dalším rituálním, popřípadě profánním aktivitám.

V první sezóně bylo provedeno zaměření mohylníku a geofyzikální průzkum vybraných polygonů. Především však proběhla sondáž v plášti jedné z porušených mohyl. Zdá se, že mohyla byla budována jednorázově. Před navršením mohylového pláště pravděpodobně nebyl povrch terénu příliš upravován. Svědčí pro to přítomnost půdního typu, který obsahoval celou nádobu. Zajímavé také je, že v nejbližším okolí mohyly se tato vrstva nevyskytuje. To by mohla být indicie proto, že v okolí mohyly byl získáván materiál na stavbu mohylového pláště. K pohřebním účelům byl pravděpodobně využit pouze střed mohyly. Zatím se nepodařilo objevit jakékoliv stopy pohřbů v plášti mohyly. Středová část zkoumané mohyly je ovšem porušena starším výkopem. Dá se předpokládat, že případný centrální pohřeb nebo pohřby byly tímto výkopem porušeny nebo vyzvednuty. I přes toto porušení můžeme konstatovat, že ve středu mohyly byl původně pravděpodobně uložen pohřeb kultury zvoncovitých pohárů. Zlomky zdobeného zvoncovitého poháru, které se ve výplni výkopu našly, pravděpodobně pocházejí z nádoby, která byla součástí pohřební výbavy. Výzkum poskytl i první informace o aktivitách na lokalitě před vybudováním zkoumané mohyly. Atypické střepy a zlomek sekeromlatu v plášti mohyly svědčí o pravěkých aktivitách v okolí mohyly za předpokladu, že se potvrdí těžba materiálu pro budování pláště přímo na pohřebišti. Na

východním okraji mohly byly zachyceny 4 kúlové jámy uspořádané do obdélníku. Jejich souvislost s mohylou nelze zatím jednoznačně prokázat.

Pro nepřízeň počasí nebyla sondáž dokončena v plánovaném rozsahu. Pokračování výzkumu je plánováno na sezóny 2012 a 2013.

*Petr Křišťuf,
Jaroslav Peška, Ladislav Rytíř*

Dřevohostice (Bez. Přerov). „Dřevohostický les“. Hügelgräberfeld. Glockenbecherkultur. Feststellungsforschung.

HODONICE (OKR. ZNOJMO)

„U pískovny“. KZP. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

V červenci a srpnu 2010 proběhl záchranný výzkum při výstavbě nové výrobní haly firmy Vertex. V západní části zkoumané plochy se podařilo odkryt pohřebiště kultury se zvoncovitými poháry. Jednalo se o tři hroby obehnané kruhovými žlábkami.

První hrob 525/801 měl čtvercovou hrobovou jámu a stupňovitě členěné dno. Z hrobové komory se podařilo identifikovat jen obvodovou výdřevu a jeden rohový kůl. Na stupni byl uložen skelet třináctileté dívky. Pohlaví bylo určeno pouze podle orientace těla. Jako milodary byly přidány části potravy a jeden zdobený pohár s inkrustací. Kruhový žlab byl prostý s rovným dnem a průměrem 7,3 m.

Druhý hrob 528/803 byl co do konstrukce podobný. V hrobové jámě obdélního tvaru byly identifikovány pozůstatky obvodové výdřevy. Na dně hrobu byl uložen žárový pohřeb jedince starého 35–50 let. jako milodar byl přidán jeden zdobený pohár a měděné hraněné šídlo. Kruhový žlab se šikmými stěnami a rovným dnem měl průměr 5,25 m. V jeho zásypu se podařilo identifikovat 35 kůlů.

Třetí hrob 666/809 měl mohutnou hrobovou jámu, která obsahovala mnoho dochovaných konstrukčních prvků. V zásypu se podařilo postupně identifikovat strop hrobové komory, porušený sekundárním zásahem. Dále zde byla přítomna obvodová výdřeva, stupeň s organickou podlahou na níž byl uložen skelet a boční lavice na níž spořívaly milodary.

V hrobové komoře byl uložen muž, starý 35 let. Jeho hrobovou výbavu tvořilo pět zdobených pohárů s inkrustací, zvěrný milodar, plechová vlasová ozdoba s vybitou výzdobou a čtrnáct plechových svorek (7 elektron, 6 zlato a 1 ryzí stříbro).

Kruhový žlab, jehož průměr dosáhl téměř 11 m, byl tvořen 63 do podlaží zahloubenými sloupovými jámami. Jejich průměr se pohyboval od 30 do 55 cm.

David Humpola

Resumé

Hodonice (Bez. Znojmo). „U pískovny“. Glockenbecherkultur. Gräberfelder. Rettungsgrabung.

IVANČICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Boží hora“ (parcela číslo 590/134 a 590/135). KZP. Sídliště. Záchranný výzkum

Při výstavbě obchodního centra TESCO v poloze „Boží hora“ v západní části intravilánu města (ZM ČR 1:10 000, list 24-34-11, v místě bodu vzdáleného 255:117 mm od Z:J s. č.) byla při úpravě terénu zachycena kulturní vrstva nebo větší hliník, z jehož výplně pochází zlomky keramiky a štípaná industrie (křišťálové jádro) z pozdní fáze KZP.

Petr Kos

Resumé

Ivančice (Bez. Brno-venkov). „Boží hora“. Glockenbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

KRNOV (K. Ú. OPAVSKÉ PŘEDMĚSTÍ, OKR. BRUNTÁL)

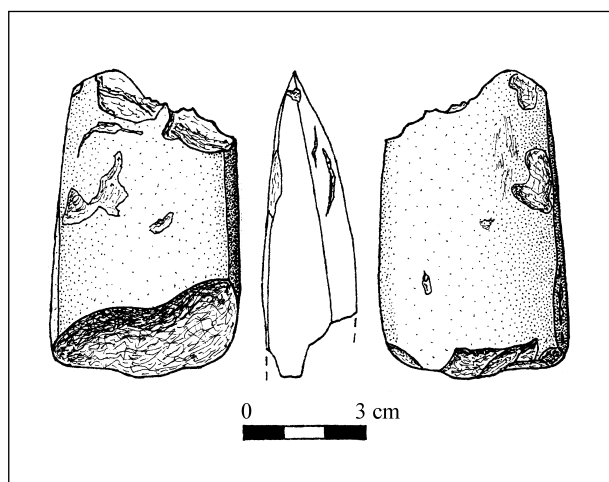
„Schellenburg“. Parc. č. 2758). Eneolit. Ojedinelý nález. Povrchové sběry.

Při povrchovém průzkumu výšinného hradiště kultury lužických popelnicových polí (dále jen KLPP) byl v narušeném terénu na vnější straně opevnění mezi velmi početným nálezovým materiálem z období kultury lužických popelnicových polí nalezen také týlový fragment ploché bikonvexní sekery (drobová břidlice), rámcově datovatelný do eneolitu (obr. 4). Poloha nálezu - viz mapka v kapitole Doba bronzová.

Svatopluk Bříza, Petr Ulahel

Resumé

Krnov (Kataster Opavské předměstí, Bez. Bruntál). „Schellenburg“, „Äneolithikum. Einzelfund. Oberflächen-sammlungen.

Obr. 4. Krnov. Fragment ploché sekery.

Abb. 4. Krnov. Fragment des flachen Beiles.